

ללבנון

סיפורו של חורבנו

מרכזו עמדו היחידות של פת"ח (ראשייהתיבות במהופך של "תנועת השיחרור הפלסטינית") הנחילו תבוסה לכורחות הנוצריים והחלו פולשים צפונה, אל תוך המרכז הנוצרי של הריהלבנון.

בצר להם קראו הנוצרים לגורם שהיה, לכאורה, אויבם המסוכן ביותר: הסורים.

הסורים לאו בלבנון תמיד חלק ממולדתם, שנגזל עליידי השלטון הקולוניאלי הצרפתי. אך לא היה ביכולתם (או ברצונם) לספתה לסוריה. הם רצו לשלוט בה בעקיפין, מבחוץ. דבר זה היה אפשרי רק על פי עיקרון של "הפרד ומשול", כשכל הכוחות הלבנוניים מאזנים זה את זה. הניצחון המוסלמי-פלסטיני במלחמת-האזר-חיים סיכן מאזן-כוחות זה, והסורים החליטו להתערב — לטובת הנוצרים.

הפלישה הסורית ללבנון, על פי הזמנת הנוצרים, תואמה מראש עם שני גורמים חיצוניים: שכלי הסכמתם לא היתה אפשרית: ארץ-גותיהברית וישראל.

ממשלתו של יצחק רבין, שקיימה מצור ימי רצוף על החוף הדרומי (המוסלמי) של לבנון, תמכה בפלישה הסורית. האמריקאים, בהנהגת הנרי קיסינג'ר, סייעו לה בפועל, אולי מתוך תיקווה שהדבר יביא לפרישת סוריה מן הגוש הסובייטי.

הסורים נכנסו ללבנון כשהם לוחמים בכוחות המוסלמי-מייסדי-הפלסטיניים. הפלסטינים טוענים שכוחותיהם לחמו מלחמת-גבורה והסכו לצבא הסורי אבידות כבדות בציר דמשק-ביירות. אולם העדיפות של הצבא הסורי הכריעה את הכף, והצבא הסורי התקדם לעבר ביירות וצידון, מרכזי הכוח של אש"ף. היה נדמה כי סוריה תמגר את אש"ף בשדה-הקרב, ותחליף אותו באירגון המשועבד להם. **כריעת המכריע, בסתו 1976, באה ישועה לפלסטינים מירי המלך הסעודי.**

הוא הגיש אולטימטום לסוריה. בוועידת-חירום שהתיכנסה בריאד (ושאליה הוטס יאסר ערפאת במטוס המלך הסעודי) הושג הסדר: הסורים נשארו בלבנון בשליחות כל-ערבית כדי לשמור על השלום, אש"ף נשאר על כנו ובמקומו, כתנועה עצמאית.

זהו המצב שנשאר עד השבוע: חילי-המצב הסורי (המטש בעמוד 8)

ותישמט עמדת-הכבורה מדיהם. מלחמת-האזרחים היתה פרי החלטה זו.

הפלסטינים: הם לא רצו

מ ילחמת-האזרחים הלבנונית פרצה ב-1975, כתורצאה מכמה פרובוקציות של הצד הנוצרי.

משני עברי המיתרס עמדו קואליציות רחבות, מורכבות ומסובכות. הצד האחד (שנקרא "נוצרי", "שמרני", "ימני") כלל מוסלמים, והיה מפולג בין כמה וכמה גורמים נוצריים, ששנאו זה את זה והתחרו זה בזה. הצד השני (שנקרא "מוסלמי", "מתקדם", "שמאלי") כלל נוצרים רבים, ומנהיגו הרישמי היה דרווי, כמאל ג'ונבלט.

ה"מיסלגות" הלבנוניות לא היו אלא אדרת מודרנית חדשה לחמולות ולשבטים מימים עברו. בכל אחת מהן שלט ראש-השבט, בתחפושת של "מנהיג המיסלגה", וכל אנשי שיבטו הלכו אחריו. מכיוון שג'ונבלט היה "מתקדם" ו"שמאלי", כל הדרוויים בלבנון הם אוטומטית כאלה. כאשר המנהיג הנוצרי סולימאן פראנג'יה עבר לצד הסורי, כל החמולות שלו הפכה אוטומטית פרו-סורית.

הפלסטינים שהצליחו ליצור בלבנון ישות לאומית משר להם, בעלת בסיס טריטוריאלי, הבינו כי מלחמת-האזרחים מהווה איום על קיומם. הם השתדלו להישאר ניטרי-ליים, ויאסר ערפאת ניסה את כוחו כמתווך.

אולם זה לא עזר להם. בכמה פרובוקציות (המפורסמת: התקפה עו אוטובוס של אזרחים פלסטיניים) הכריחו הנוצרים את הפלסטינים להתערב במערכה. בצד המוסלמי, הדבר בא מפני שאחת המטרות של הנוצרים היתה להביא לגירוש הפלסטינים משטח לבנון, כדי להגביר את מישקל הגורם הנוצרי בה.

לשם זה התקשרו הנוצרים בלבנון עם יש"ר, ראש-שמויאה מן הרגע הראשון תפקיד חשוב ביותר בהתפתחות המאורעות.

הסורים: מה קרה להם?

א חרי כמה חודשים של מלחמה החל מאזן-הכוחות משתנה לרעת הנוצרים. הכוח ה"מוסלמי", שבי

התרחשויות שבלבנון, מאז ראשית מלחמת-האזרחים שם ועד למשבר של השבוע, אפופים מסך סמיך של בורות, תעמולה וסתם שקרים. להלן נסיון לתאר את הדברים כפי שהיו. חלק מן החומר נשאב ממקורות-המידע העצי-מאיים שזי "העולם הזה" בלבנון.

השורשים: אי-צדק מוטורי

ע וד לפני שהעניקו הצרפתים זהות נפרדת ועצי-מאות ללבנון (שנחשבה בעבר כחלק מסוריה) עמדה לפני הנוצרים בארץ זו ברירה, המזכירה את בעיות יש-ראל כיום.

הם יכלו להסתפק בשטח מצומצם יותר, שבו יכלו להקים מדינה נוצרית הומוגנית — או לצרף למדינה שטחים שבהם יש אוכלוסיה מוסלמית גדולה, כדי להגדיל את המדינה. הנוצרים בחרו באופציה של "לבנון הגדור-לה".

בלבנון נקבעו כל החיים על פי העדות והכתות הדתיות. חיינו של אדם, הקאריירה שלו ומסלול קידומו (או קפיאתו) נגזרו ממוצאו. לא היה עתיד לצעירים מוכשרים, לא-נוצריים. הנוצרים, שהיו רוב במדינה החדשה, שלטו בכל עמדות-המפתח, וזכויות-יתר אלה היו משוריינות, בקרב הנוצרים, היו המארוניים (עדה נוצרית-מיוחסית, שנקראה כך על שם אחד ממייסדיה, הנזיר מארון, במאה ה-6) הגורם הדומיננטי.

מצב אידיאלי זה (לנוצרים) התערער בגלל שתי סיבות:

- הריבוי הסיבעי המוגבר של המוסלמים, שהפך אותם באיטיות אך בהתמדה לרוב במדינה.
- כואם של המוני הפליטים הפלסטיניים, במלחמת-1948. אלה היו ברובם מוסלמים ודגלו במגמה כל-ערבית, אשר ההנהגה הנוצרית-השמרנית ראתה בה סכנה לעצמה ולזכויות-היתר שלה.

החל במלחמת ששת-הימים, כאשר התנועה הפלסטינית, בהנהגת אש"ף, התחילה להתחזק בקצב מהיר, גברה הדאגה בקרב המנהיגים הנוצריים הקשישים, הם החליטו להלום לפני שיתחפך הגדגל